

Nyelv, tudás, otthon: magyar nyelvű könyvek az Eperjesi Egyetem polcain

Language, knowledge, home: books in Hungarian on the shelves of the University of Prešov

Radics Rudolf
 rudolf.radics@unipo.sk
 Eperjesi Egyetem
 Nemzeti Kisebbségek Nyelve és
 Kultúrája Központ
 Magyar Nyelv és Kultúra Intézete
 egyetemi adjunktus

Beérkezett: 2025.04.17.
 Elfogadva: 2025.04.17.
 Publikálva: 2025.09.29.

Az Eperjesi Egyetem Egyetemi Könyvtára sok évszázados oktatási és kulturális hagyományokra épülő intézmény, amely az elmúlt évtizedekben korszerű tudományos könyvtárrá fejlődött. A könyvtár jelentős gyűjteménnyel, kiterjedt szolgáltatási kínálattal és élénk kulturális programkínálattal szolgálja az egyetem közösségét. Külön figyelmet érdemel a Magyar Nyelv és Kultúra Intézetének könyvtára, amely több mint négyezer magyar nyelvű kötetrel járul hozzá a nyelvi és kulturális tudás megőrzéséhez és közvetítéséhez. Az intézeti gyűjtemény több tudományterületet ölel fel, és nem csupán oktatási célokat szolgál, hanem aktívan hozzájárul a tudományos tevékenység és az olvasáskultúra előmozdításához is.

könyvtár, magyar nyelv, kisebbségi kultúra, tudományos ismeretközvetítés, digitalizálás

The University Library of the University of Presov is a modern academic institution with deep roots in centuries-old educational and cultural traditions. Over the past decades, it has developed into a dynamic scholarly library with an extensive collection, a broad range of services, and vibrant cultural programming. Of particular importance is the library of the Institute of Hungarian Language and Culture, which holds over 4,000 Hungarian-language volumes and plays a key role in preserving and transmitting linguistic and cultural knowledge. The institute's collection spans multiple academic disciplines and serves not only educational purposes, but also actively contributes to the advancement of scholarly activity and reading culture.

library, Hungarian language, minority culture, academic knowledge dissemination, digitization

Cite as / Így hivatkozd: Radics, R. (2025) Nyelv, tudás, otthon: magyar nyelvű könyvek az Eperjesi Egyetem polcain / Language, knowledge, home: books in Hungarian on the shelves of the University of Prešov, Central European Library and Information Science Review (CELISR), 2(3), p. 362–364.

Az Eperjesi Egyetem Egyetemi Könyvtárának (Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove – UK PU)¹ kialakulása több évszázados kulturális és oktatási hagyományokra épül. Működésének történeti alapját két jelentős gyűjtemény képezte: az evangélikus kollégium könyvtára, valamint a görögkatolikus püspökségi könyvtár. A mai intézmény közvetlen elődje 1949-ben jött létre Kassán, a pozsonyi Szlovák Egyetem (ma Comenius Egyetem) Pedagógiai Karának megalapításával egy időben. A karhoz szervesen kapcsolódó könyvtárat ugyanebben az évben alapították.

Az 1997-es év fordulópontot jelentett az intézmény életében: az Eperjesi Egyetem megalakulásával a korábban kari könyvtárként működő egység önálló, egész egyetemre kiterjedő hatáskörű tudományos könyvtárrá vált, és felvette jelenlegi nevét (az Eperjesi Egyetem Egyetemi Könyvtára). A könyvtár története során tíz alkalommal változtatta meg hivatalos elnevezését, mindig az aktuális fenntartói és intézményi struktúrákhoz igazodva. Az intézmény vezetését 1998 óta Peter Halcko igazgató látja el, akinek vezetése alatt a könyvtár jelentős fejlődésen ment keresztül – mind szervezeti autonómiája, mind szolgáltatási portfóliója tekintetében.

A könyvtár napjainkban több mint 30 főt számláló szakképzett személyzettel működik, és közel 8800 regisztrált felhasználót szolgál ki. Gyűjteménye meghaladja a 230 000 könyvtári egységet, továbbá mintegy 1000 digitális dokumentumot tartalmaz, amelyeket az egyetem munkatársai készítettek a könyvtár saját Digitális Könyvtára számára. Az intézmény három kölcsönzőhelyiséggel és hat olvasóteremmel rendelkezik, ezek összesen 303 tanulóhelyet biztosítanak a hallgatók, oktatók és kutatók számára.

1. ábra: Az Egyetemi Könyvtár olvasóterme

Az utóbbi évek statisztikai adatai alapján a könyvtár évente hozzávetőleg 60 000 fizikai és 330 000 virtuális látogatót fogad. Az éves kölcsönzésszám meghaladja a 250 000-et, melynek jelentős részét – körülbelül 150 000 kölcsönzést – digitális dokumentumok tesznek ki.

A könyvtár akadémiai jellegéből adódóan széles szolgáltatási spektrumot kínál. A hagyományos kölcsönzési lehetőségek mellett bibliográfiai és információs szolgáltatásokat, szakmai konzultációt, reprográfiai szolgáltatásokat, valamint az oktatói és kutatói publikációs tevékenység nyilvántartását és elektronikus dokumentumok hozzáférhetővé tételét is biztosítja. A könyvtár kiemelt figyelmet fordít továbbá a kulturális és könyvtári rendezvényekre, melyek iránt mind az egyetemi közösség, mind a külső partnerek részéről folyamatos az érdeklődés.

A Központi Olvasóterem 2008-ban végrehajtott bővítése jelentős infrastrukturális fejlesztést jelentett, amely lehetővé tette különféle tudományos és kulturális események – például kiállítás-megnyitók, koncertek, könyv- és művészeti kiállí-

¹ <https://www.pulib.sk/web/kniznica/strana/nazov/uvodna-strana>

tások, illetve bemutatók – professzionális környezetben történő lebonyolítását. Az Egyetemi Könyvtár az Eperjesi Egyetem különböző szervezeti egységeivel együttműködve évente több mint 50 rendezvényt valósít meg.

A magyar nyelv és kultúra kincsei: Az Eperjesi Egyetem Magyar Nyelv és Kultúra Intézetének könyvtára

Az Eperjesi Egyetem Magyar Nyelv és Kultúra Intézete² fontos szerepet játszik a magyar nyelvű tudományos és kulturális ismeretek közvetítésében, valamint a kisebbségi közösségek nyelvi-kulturális örökségének megőrzésében. Az intézet könyvtára e küldetés infrastrukturális hátterét biztosítja, amelynek magyar nyelvű állománya meghaladja a 4000 tételt – beleértve a könyveket és a folyóiratokat egyaránt.

A gyűjtemény szakmai sokszínűsége tükrözi az intézet oktatási és kutatási spektrumát: a nyelvészet, az irodalomtudomány, a kultúratudomány, a pedagógia, a fordítástudomány, valamint a szlovákiai magyar kisebbségkutatás szempontjából releváns szakirodalmi művek mellett klasszikus és kortárs magyar szépirodalmi alkotások is megtalálhatók a polcokon. E művek nem csupán oktatási segédanyagként funkcionálnak, hanem a hallgatók és oktatók olvasáskultúrájának formálásában, az értelmezői kompetenciák fejlesztésében is meghatározó szerepet játszanak.

2. ábra: Az Egyetemi Könyvtár belső tere

A könyvtári állományban jelentős szerepet kapnak továbbá a szlovákiai magyar folyóiratok, amelyek különféle tematikai egységeket képviselnek – az irodalomtól a társadalomtudományon át a pedagógiai kérdésekig. E folyóiratok egy része hosszabb időszakot átfogó, archív jelleggel is elérhető, ezáltal kutatástörténeti szempontból is értékes forrást képvisel.

A könyvek és folyóiratok tematikus rendben, könnyen áttekinthető módon kerültek elhelyezésre, ami elősegíti az állomány hatékony használatát. A könyvtár nyitott az oktatók, hallgatók és kutatók számára, és aktívan hozzájárul az önálló tudományos munka támogatásához, legyen szó szakdolgozatok, tudományos diákköri dolgozatok vagy publikációk elkészítéséről. A könyvtár folyamatosan bővül új beszerzések, könyvadományok és nemzetközi könyvcserék révén. A jövőbeni célkitűzések között szerepel az állomány részleges digitalizálása és egy online kereshető katalógus létrehozása.

² <https://www.unipo.sk/cjknm/hlavne-sekcie/umjk/vzdelavacia-cinnost/45756/>